

*Случанова Надія,
студентка 2 курсу, група 201 ННІ
№1, Національна академія
внутрішніх справ*

Науковий керівник:

*Чижев Денис Анатолійович,
доцент кафедри конституційного
права та прав людини Національна
академія внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

НЕГАТИВНІ ПРОЯВИ ДИСКРИМІНАЦІЇ ПРЕДСТАВНИКІВ ЛГБТ-СПІЛЬНОТИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМАТИКА ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

На сьогоднішній день дискримінація представників ЛГБТ-спільноти в Україні є серйозною проблемою, яка існує на всіх рівнях суспільства. ЛГБТ-рух в Україні є невід'ємною частиною інституціоналізації громадянського суспільства в країні.[1] Його члени є громадянами України і мають право користуватися всіма правами і свободами, закріпленими в Конституції України. Однак на практиці українське суспільство не прагне прийняти нетрадиційну сексуальну поведінку як норму для певних соціальних груп, що призводить до звуження їхніх правових можливостей та дискримінації щодо представників. Основним завданням цієї спільноти є домагатися змін у законодавстві, спрямованих на забезпечення рівних прав гендерних і сексуальних меншин. Йдеться про права, закріплені в законі нарівні з іншими, а не про винятки чи унікальні привілеї.

Дискримінація членів ЛГБТ-спільноти проявляється у різних формах, включаючи насильство, цькування, дискримінацію в сфері праці та освіти, а також відсутність юридичного захисту. Насильство є однією з найпоширеніших форм дискримінації в Україні. До нього відносяться фізичні напади, погрози, переслідування та домагання. За даними правозахисних організацій, в 2022 році в Україні було зафіксовано понад 200 випадків насильства проти ЛГБТ-людей. Цькування над представниками ЛГБТ є ще однією формою загальної дискримінації. Воно може виражатися в словесних образах, жартах, глузуваннях та інших формах переслідування. Знищення можуть призвести до серйозних психологічних проблем, таких як тривога, депресія та суїцидальні думки. На превеликий жаль, в нашій країні немає закону, який би прямо забороняв дискримінацію за ознакою сексуальної орієнтації або гендерної ідентичності. Це означає, що ЛГБТ-люди не мають повного юридичного захисту від дискримінації.

Європейський суд з прав людини визнає сексуальну орієнтацію як підставу для заборони дискримінації. І хоча в ст. 14 Європейської конвенції з прав людини[5] не згадуються сексуальна орієнтація та гендерна ідентичність,

ЄСПЛ у процесі розгляду багатьох справ неодноразово зазначав, що ознака сексуальної орієнтації входить до переліку «інших» ознак, що захищаються за ст. 14 (справи «С. Л. проти Австрії»[6]). Гендерна нерівність розбалансовує людей, державу, суспільство.[3] Саме вона виступає одним із головних порушень прав людини, що виявляється в нерівних можливостях жінок і чоловіків у різних сферах суспільного життя, включаючи політичне представництво та участь у прийнятті рішень; економічні та фінансові можливості та доступ до професій, ресурсів, правосуддя; належну оплату праці та кар'єрне зростання, повноваження на рівні сім'ї та вразливість до дискримінації й насильства. Нормативно-правова база України з питань реалізації права представників сексуальних меншин на недискримінацію є недосконалою. У Законі України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» [4] відсутня згадка сексуальної орієнтації як однієї з дискримінаційних ознак, однак можна припустити, що вона входить до «інших ознак, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними». Негативною є відсутність покарання за підбурювання до ненависті, мотивованою нетерпимістю до представників сексуальних меншин у Кримінальному кодексі України.

Говорячи про законодавче закріплення заборони дискримінації осіб в тій чи іншій сфері, перш за все, варто звернути увагу на Основний закон нашої держави, Конституції України, а саме на статтю 24 в якій безпосередньо закріплено основні засади заборони дискримінації осіб за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками. [2]

Відтак, формулювання «за іншими ознаками» свідчить про невичерпний перелік. Так на мою думку, до них може бути віднесена й ознака належності осіб до ЛГБТ-спільноти. З усього вищезазначеного можна зробити висновок, що законодавчий захист прав сексуальних меншин, реалізація їхнього права на недискримінацію є недоступними в Україні в сучасних реаліях. Однак, зважаючи на активну участь громадських організацій у розробці антидискримінаційного законодавства для захисту прав сексуальних меншин, можна говорити про те, що в Україні є шанси вийти зі скрутного становища.[7]

Окрім того, використання досвіду країн ЄС дасть можливість поліпшити ситуацію з дискримінацію сексуальних меншин у нашій країні.

Проблеми реалізації представників ЛГБТ-спільноти, з якими вони стикаються в Україні можна розділити на дві основні категорії:

1. соціально-економічні проблеми:

- дискримінація в сфері праці та освіти. ЛГБТ-представники часто стикаються з цією проблемою. Їм може бути відмовлено в прийомі на роботу, підвищенні по службі або навіть звільнено з роботи через їхню сексуальну орієнтацію або гендерну ідентичність. ЛГБТ-діти також можуть бути дискриміновані в школах, де їм може бути важко знайти підтримку та друзів.

- соціальна ізоляція. Багато ЛГБТ-людей відчують соціальну ізоляцію та можуть боятися бути відкритими про свою сексуальну орієнтацію або гендерну ідентичність, щоб не бути дискримінованими або зацькованими. Це може призвести до депресії, тривоги та інших психологічних проблем.

- економічні проблеми. ЛГБТ-люди можуть мати труднощі з працевлаштуванням або просуванням по службі через дискримінацію. В свою чергу це може призвести до економічних проблем, таких як бідність і безробіття.

2. юридичні проблеми:

- відсутність законодавчої бази про заборону дискримінації. В Україні немає закону, який би прямо забороняв дискримінацію саме за ознакою сексуальної орієнтації або гендерної ідентичності. Це означає, що ЛГБТ-люди не мають повного юридичного захисту від дискримінації.

- недостатня робота правоохоронних органів. Правоохоронні органи часто не реагують на випадки насильства та дискримінації проти ЛГБТ-людей, що може призвести до того, що ЛГБТ-люди будуть боятися звертатися за допомогою, навіть якщо вони стали жертвами злочину.

На нашу думку для подолання проблеми дискримінації ЛГБТ-спільноти необхідно зокрема, доповнити Закон України «Про засади запобігання та боротьби з дискримінацією в Україні», включивши до нього сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність, ухвалити низку законодавчих ініціатив щодо криміналізації злочинів на ґрунті ненависті до сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності та заборони дискримінаційних висловлювань щодо представників спільноти, а також створити ефективні інститути захисту прав сексуальних меншин та модернізувати систему адміністративних органів.

Список використаних джерел:

1. Горелов Д.М. «Стан та проблеми ЛГБТ-руху в Україні». Аналітична записка. Відділ стратегій розвитку громадянського суспільства
[URL:https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyanske-suspilstvo/stan-ta-problemi-lgbt-rukhu-v-ukraini-analitichna-zapiska](https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyanske-suspilstvo/stan-ta-problemi-lgbt-rukhu-v-ukraini-analitichna-zapiska)

2. Конституція України : Верховна Рада України; Конституція України, Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР
[URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text)

3. Про затвердження Методичних рекомендації щодо ідентифікації випадків гендерної дискримінації та механізм надання правової допомоги : Наказ, Методичні рекомендації від 12.03.2019 № 33
[URL:https://ips.ligazakon.net/document/MUS31752](https://ips.ligazakon.net/document/MUS31752)

4. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI
[URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text)

5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини) : Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ, Протокол від 04.11.1950
[URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text)

6. Рішення палати у справах «L. та V. проти Австрії» та «S.L. проти Австрії» : Комюніке Секретаря Суду. (Chamber Judgments in the Cases of L. and V. v. Austria and S.L. v. Austria) [URL:http://eurocourt.in.ua/Article.asp?AIdx=573](http://eurocourt.in.ua/Article.asp?AIdx=573)

7. Пряміцин В.Ю., Пороховата Є.О., Актуальні проблеми становлення прав сексуальних меншин в Україні: проблема дискримінації. Юридичний бюлетень. Випуск 18. 2021

[URL:http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2021/18/10.pdf](http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2021/18/10.pdf)

Сокол Олександра Іванівна,
студент ННІ № 2 НАВС, 101 групи
МСЕ, спеціальність 081 «Право»
(спеціалізація «Судова
експертиза»)

Науковий керівник:

Славна Оксана Володимирівна
доцент кафедри конституційного
права та прав людини Національної
академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ЗАХИСТ ПРАВ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОПОЛОНЕНИХ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну, що розпочалося 24 лютого 2022 року, є найбільшим збройним конфліктом у Європі з часів Другої світової війни, що загрожує міжнародному миру та безпеці, порушує суверенітет і територіальну цілісність України, спричиняє гуманітарну кризу та масові порушення прав людини. Саме тому Україна як держава, суверенні права якої порушуються, потребує активної підтримки з боку міжнародної спільноти, зокрема із захисту прав військових, що потрапили в полон до держави-агресора.

Захист прав українських військовополонених в російсько-українській війні є одним із найгостріших та найбільш болючих питань для нашої держави. За даними Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій станом на листопад 2023 кількість військових в російському полоні становить 3574 осіб [2]. Норми міжнародного гуманітарного права досить чітко регламентують статус та відповідне поведження із військовополоненими. Перш за все, захист прав військовополонених ґрунтується на принципі гуманності. Відповідно до статті 13 Женевської конвенції про поведження з військовополоненими, з військовополоненими повинні поводитися гуманно. Будь-яка незаконна дія або бездіяльність з боку держави, в якій утримуються військовополонені, що може призвести до їхньої смерті або поставити під загрозу їхнє здоров'я, забороняється і вважається серйозним порушенням Конвенції. Зокрема, жоден військовополонений не може бути підданий